

AKČNÍ PLÁN

**Podpora zvýšení efektivity využívání zdrojů a
modelů cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání se
stavebním a demoličním odpadem**

RRAPK

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA
PARDUBICKÉHO KRAJE

Obsah

1	Úvod.....	3
1.1	Projekt CONDEREFF	3
1.2	RRA PK.....	4
1.3	Stavební a demoliční odpad v České republice	5
2	Politický nástroj	5
2.1	Operační program Životní prostředí 2014-2020.....	6
2.2	Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje 2016 – 2025	6
2.3	Operační program Životní prostředí 2021-2027	7
2.4	Regionální inovační strategie Pardubického kraje	8
3	Akční plán a jeho cíle	9
3.1	Aktivity akčního plánu.....	10
3.1.1	Akce 1 – Podpora pro obce a podniky při zpracování projektů zaměřených na nakládání s odpady	10
3.1.2	Akce 2 – Vzdělávání, osvěta, poradenství	12

1 Úvod

Projekt: CONDEREFF. (*Construction & demolition waste management policies for improved resource efficiency*)

Partnerská organizace: Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje (Česká republika)

Ostatní partnerské organizace:

- 1) Polytechnická Univerzita Valencie (Španělsko)
- 2) Štýrská provinční vláda – Odbor vodního hospodářství, zdrojů a udržitelnosti (Rakousko)
- 3) Institut strukturální politiky a ekonomického rozvoje (Německo)
- 4) Agentura pro energii se sídlem v kraji Auvergne-Rhône Alpes (Francie)
- 5) Agentura nových technologií, energie a udržitelné rozvojové ekonomiky (Itálie)
- 6) Kraj Lazio (Itálie)
- 7) Region Thesálie (Řecko)

Země: Česká republika

Region: NUTS2 Severovýchod

Kontaktní osoby:

Jméno	Funkce	Email	Telefon	Adresa
Klára Štefančová	ředitelka	klara.stefancova@rrapk.cz		náměstí Republiky 12
Jan Gregor	konzultant	jan.gregor@rrapk.cz	420 603 235 040	530 21, Pardubice
Josef Drázský	konzultant	josef.drazsky@rrapk.cz	420 737 301 330	Česká republika

1.1 Projekt CONDEREFF

Projekt CONDEREFF (*Construction & demolition waste management policies for improved resource efficiency*) je spolufinancovaný z prostředků Evropské unie v rámci Programu Interreg Europe a RRA PK je jedním z jeho partnerů. Projekt je zaměřen na stávající praxi nakládání se stavebními a demoličními odpady, jejich skladování a další možné využití.

Projekt umožní zlepšit využitelnost stavebního a demoličního odpadu a podpoří poptávku po takovém druhu odpadu jako znovu využitelném stavebním materiálu. Do projektu je zapojeno celkem 8 organizací ze 7 zemí EU. Další členové konsorcia jsou, kromě RRA PK, také partnerské organizace ze Španělska, Rakouska, Německa, Řecka, Francie a Itálie.

V rámci projektu CONDEREFF tak funguje konsorcium partnerů, uvnitř kterého všichni spolupracují a dochází tak ke vzájemné výměně zkušeností, postupů a řešení v oblasti znovuvyužití stavebního a demoličního odpadu.

Cílem projektu je podpora začlenění ustanovení Protokolu o nakládání se stavebními a demoličními odpady do územních politik, podpora posílení přechodu evropských ekonomik na vyšší efektivitu zdrojů a na model cyklické ekonomiky. Za tímto účelem projekt také podporuje rozvoj politického rámce a posílení kapacity institucí veřejné správy v oblastech, jako jsou: regulace nakládání s odpady v oblasti stavebního a demoličního odpadu (integrované plány, nebezpečný odpad, povolení), zadávání veřejných zakázek, omezení skládkování, zařízení pro recyklaci, zapojení veřejného sektoru a zvýšení povědomí o možnostech recyklace stavebního a demoličního odpadu u veřejnosti. Projekt zvýší schopnost orgánů veřejné správy provádět změny návrhů směrnic týkajících se rámcových směrnic o recyklaci stavebního a demoličního odpadu. Projekt v neposlední řadě čerpá ze zkušeností partnerských zemí díky přijímání technologických a manažerských inovací v oblasti využití stavebních a demoličních odpadů

1.2 RRA PK

Regionální rozvojová agentura pardubického kraje (RRA PK) je zájmové sdružení právnických osob, které od roku 1999 podporuje rozvoj Pardubického kraje. K dosažení tohoto cíle úzce spolupracuje s veřejnou správou regionu, zejména s místními samosprávami měst a obcí. Úkolem RRA PK je zastupovat zájmy místní správy v regionálních institucích, koordinovat problémy spojené s rozvojem měst a obcí a spolupracovat s centrálními orgány státu a krajskou správou. Své aktivity zaměřuje například na oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání, dopravní infrastruktury, životního prostředí, cestovního ruchu a obnovy kulturních památek. Posláním RRA PK je podpořit rozvoj Pardubického kraje a poskytnout podporu a poradenství členům a dalším subjektům v oblasti

strategického plánování, dotačních titulů a dalších oblastí, které mají vazbu na regionální rozvoj.

1.3 Stavební a demoliční odpad v České republice

Stavebním a demoličním odpadem je dle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, odpad vznikající při stavebních a demoličních činnostech. Přes polovinu z celkové produkce všech odpadů v ČR tvoří stavební a demoliční odpady. Ty však jsou v současnosti téměř kompletně využity. Stavební a demoliční odpady představují významný zdroj druhotných surovin.

Původci odpadu jsou povinni při odstraňování stavby, provádění stavby nebo údržbě stavby dodržet postup pro nakládání s vybouranými stavebními materiály určenými pro opětovné použití, vedlejšími produkty a stavebními a demoličními odpady tak, aby byla zajištěna nejvyšší možná míra jejich opětovného použití a recyklace. V Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015 – 2024 je stanoven cíl pro stavební a demoliční odpady: Zvýšit do roku 2020 nejméně na 70 % hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace stavebních a demoličních odpadů a jiných druhů jejich materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny v souladu s platnou legislativou stavebním a demoličním odpadem kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v Katalogu odpadů pod katalogovým číslem 17 05 04 (zemina a kamení).

Cíl vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech.

2 Politický nástroj

Politický nástroj, který akční plán ovlivnil:

Investice do programu růstu a pracovních míst	ANO / NE
Program evropského území spolupráce	ANO / NE
Ostatní regionální nástroje pro rozvoj politiky	ANO / NE

2.1 Operační program Životní prostředí 2014-2020

Politický nástroj, který měl být ovlivněn výstupem projektu CONDEREFF je Operační program Životní prostředí 2014 – 2020. Vzhledem ke končícímu programovému období a končícím výzvám v tomto operačním programu je akční plán zacílen na navazující programové období 2021 – 2027 (viz. kapitola 2.3). V rozběhnutém probíhajícím období 2014 – 2020 již nebylo možné tento nástroj ovlivnit, pouze využít výzev, které tento program nabízel.

Jedním z cílů EU v programovém období 2014 – 2020 bylo i nakládání s odpady a materiálovými toky. Konkrétně se jednalo o Cíl 2 – Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů. Na toto téma pak navazuje v ČR podpora v rámci Operačního programu Životní prostředí, konkrétně Prioritní osa 3 – odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika. V rámci této prioritní osy byly poskytovány finanční příspěvky především veřejným subjektům na výstavbu a modernizaci zařízení pro sběr třídění a úpravu odpadů, rekultivaci starých skládek, modernizaci sběrných dvorů, zařízení na nakládání s nebezpečnými odpady, atd.

2.2 Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje 2016 – 2025

Jedním z politických nástrojů, které se podařilo ovlivnit je Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje.

Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje se vztahuje na nakládání se všemi druhy odpadů včetně nakládání se stavebními a demoličními odpady. Jedná se o plán, který je na období 2016 – 2025. Účelem plánu odpadového hospodářství kraje je stanovit optimální způsob dosažení souladu s požadavky právních předpisů ČR a EU v oblasti odpadového hospodářství na území kraje a s tím spojené ekonomické dopady. Plán je také v souladu se závaznou částí řešení Plánu odpadového hospodářství ČR, který byl vyhlášen Nařízením vlády č. 352/2014 Sb.

Z dokumentu je patrný kolísavý trend produkce stavebních a demoličních odpadů. Vzhledem k tomu, že produkce těchto odpadů se odvíjí od investiční činnosti na území kraje, není kolísavý trend nijak neobvyklý. Z množství odpadů, se kterými je na území kraje nakládáno, je zřejmé, že významná část těchto odpadů je předávána k dalšímu zpracování mimo území kraje.

Pardubický kraj se dle dokumentu řídí zásadami:

- Regulovat vznik stavebních a demoličních odpadů a nakládání s nimi s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí.
- Maximálně využívat upravené stavební a demoliční odpady a recykláty ze stavebních a demoličních odpadů.

Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje jako zájmové sdružení právnických osob dlouhodobě podporuje rozvoj Pardubického kraje a společně s Pardubickým krajem také spolupracuje na realizaci projektu CONDEREFF. RRA PK měla možnost připomínkovat a konzultovat tento plán s odborem životního prostředí a zemědělství Pardubického kraje, který je autorem samotného plánu. Tento dokument je dále předkládán ministerstvu životního prostředí v rámci každého kraje České republiky a slouží jako podklad pro přípravu programového dokumentu politického nástroje Operačního programu životní prostředí 2021 – 2027. Díky této skutečnosti tak došlo k ovlivnění politického nástroje. Pardubický kraj by také rád navázal svou činností na vypsání výzev pro obce a podnikatele, které budou zaměřeny na podporu nakládání a znovuvyužití stavebního a demoličního odpadu v následujícím programovém období.

2.3 Operační program Životní prostředí 2021-2027

Cílem Operačního programu Životní prostředí 2021 – 2027 je ochrana a zajištění kvalitního prostředí pro život obyvatel, přechod k oběhovému hospodářství a podpora efektivního využívání zdrojů, omezení negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí a klima, zmírňování dopadů změny klimatu a příspěvek k řešení problémů životního prostředí a klimatu na evropské a globální úrovni.

V současné chvíli se připravuje Programový dokument OPŽP 2021 - 2027, kde v rámci 2. priority, 2. A Priority jiné než technická pomoc, 2.A.1 Životní prostředí. 2.A.1.1 specifického cíle 1.5 bude podpora zaměřena na přechod k oběhovému hospodářství. Tento specifický cíl bude podporovat zejména aktivity směřující k přechodu na principy oběhového hospodářství a zlepšení uplatňování hierarchie nakládání s odpady, a to prostřednictvím investic zejména do prevence vzniku, znovuvyužití a recyklaci odpadu. Hlavními cílovými skupinami budou obce a subjekty podnikající v oblasti nakládání s odpady nebo nakládání s potravinami bez ohledu na jejich právní formu.

V souvislosti s připravovaným programovým dokumentem OPŽP pro období 2021 – 2027 měla RRA PK možnost napřímo ovlivnit tento dokument svými revizemi a komentáři. K těmto revizím došlo v říjnu 2019. Ve spolupráci s odborem Životního prostředí a zemědělství Pardubického kraje RRA PK revidovala programový dokument OPŽP pro období 2021 – 2027, kde došlo k revizím a komentářům u třech specifických cílů: 1.3, 1.4 a 1.5. V rámci tohoto ovlivnění využila RRA PK své zkušenosti čerpané v projektu CONDEREFF.

Dle informací Ministerstva životního prostředí mají být první výzvy vyhlášeny na jaře roku 2022.

2.4 Regionální inovační strategie Pardubického kraje

Dalším strategickým dokumentem, který má vliv na politické nástroje je Regionální inovační strategie Pardubického kraje (dále RIS3 strategie), která je hlavním koncepčním dokumentem Pardubického kraje pro oblast vědy, výzkumu, vývoje, inovací a podnikání. První verze dokumentu byla Zastupitelstvem Pardubického kraje schválena v roce 2014, poté došlo k aktualizaci dokumentu v červnu roku 2019. Na této aktualizaci se podílela RRA PK.

Existencí RIS3 strategie Pardubický kraj plnil předběžné požadavky Evropské unie pro čerpání evropských fondů v oblasti výzkumu a inovací. Aktualizace byla vyvolána požadavkem zpracovat do krajských RIS3 strategií některá nová témata v souvislosti s přípravou programového období 2021 – 2027 a s ním souvisejících základních podmínek. Aktualizace tohoto dokumentu byla připravena základním týmem zajišťujícím realizaci projektu Smart akcelerator Pardubického kraje II, jehož partnerem a realizátorem s finančním příspěvkem je právě RRA PK.

Téma cirkulární ekonomiky je také implementováno do Regionální inovační strategie Pardubického kraje díky projektu CONDEREFF. Přílohou tohoto strategického dokumentu je Akční plán, kde je projekt CONDEREFF uveden jako příklad dobré praxe v rámci internacionalizace aktivit Pardubického kraje.

RIS3 není finančním nástrojem, nicméně provazba mezi RIS3 strategií a čerpáním dotací z OP PIK a OPŽP je významná. V rámci realizace projektu Smart akcelerator Pardubického

kraje (díky kterému byla RIS3 strategie aktualizována) a jeho následnému pokračování prostřednictvím navazujícího projektu Smart akcelérátor Pardubického kraje II., dochází k poskytování inovačních voucherů pro MSP a výzkumné organizace, které se zabývají inovacemi. V současné chvíli je připravována podpora v podobě inovačních voucherů pro obce v Pardubickém kraji na poskytnutí příspěvku k realizaci projektů z Modernizačního fondu (Státní fond životního prostředí) zaměřených na energeticky úsporná opatření v obcích a firmách. V rámci voucherů můžeme předpokládat přijetí voucheru, který se bude zabývat inovacemi v oblasti cirkulární ekonomiky, včetně opětovného využití šedé vody.

Samotná RIS3 strategie je pak stěžejním dokumentem při čerpání dotací napříč operačními programy, kdy žadatel v rámci realizace konkrétního projektu musí prokázat soulad s touto strategií.

3 Akční plán a jeho cíle

Obce a podnikatelé by měli mít pro svoji činnost vhodné prostředí, které jim umožňuje rozvinout jejich schopnost přispívat k ekonomickému růstu a zachování a posilování sociální soudržnosti. Dále je důležité vnímat potřebu cirkulární ekonomiky v rámci činností těchto subjektů. Jedná se především o stakeholdery a partnery projektu, kteří se zajímají o téma využití stavebních a demoličních odpadů.

Cílem Pardubického kraje je zvýšit do roku 2025 nejméně na 70% hmotnosti míru přípravy k opětovnému použití a míru recyklace stavebních a demoličních odpadů a jiných druhů jejich materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou materiály nahrazeny v souladu s platnou legislativou stavebním a demoličním odpadem kategorie ostatní s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v Katalogu odpadů pod katalogovým číslem 17 05 04 (zemina a kamení).

Na základě této analýzy jsme se rozhodli začít poskytovat konzultace, podporu a informace prostřednictvím školení a vzdělávání v oblasti environmentálních projektů.

Následující akční plán cílí na:

- Podporu v oblasti environmentálních projektů.
- Vzdělávání a osvěta.

3.1 Aktivity akčního plánu

3.1.1 Akce 1 – Podpora pro obce a podniky při zpracování projektů zaměřených na nakládání s odpady

1) Relevance projektu

Obce Pardubického kraje a malé a střední podniky jsou konzervativní v rámci využívání v rámci podporovaných programů a vzhledem ke svému vytížení, dostatečně nevyužívají dotačních prostředků pro svou činnost a svůj rozvoj. Níže popsané aktivity by měly této změně velmi prospět. Z důvodu končícího programového období lze očekávat vyšší zájem a nárůst aktivit, kdy se již finalizují podmínky nového programového období a budou nově vyhrazeny finanční prostředky.

Napříč konsorciem partnerů jsou sdíleny dobré praxe jako např. projekt *WREP (Waste Recycling Project)*, nebo National Waste Reporting Mapping Tool, kterými se RRA PK inspirovalo. Takovéto, ale i další akce budou podporovány i v následujícím programovém období 2021 – 2027 z Operačního programu životní prostředí, jehož obsah byl ovlivněn zmíněnými dokumenty (kapitola 2.3) Plánem odpadového hospodářství Pardubického kraje (kapitola 2.2) a RIS3 (kapitola 2.4) na jejichž přípravě se podílela RRA PK.

2) Akce

V rámci této akce se tak RRA PK zaměří na podporu obcí a podnikatelů, kteří budou chtít realizovat projekty financované z Operačního programu životní prostředí 2021 - 2027, Programu rozvoje venkova a připravovaného operačního programu Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost. RRA PK bude obcím a podnikatelům maximálně nápomocno v získání finančních prostředků pro jejich projekty, plány a rozvoj. Vše se bude odvíjet od aktuálních možností, které dotační politika umožní. Bude se jednat o projekty, které budou podporovat smysl cirkulární ekonomiky, a především budou podporovat nakládání se stavebním a demoličním odpadem. (výstavba a modernizace sběrných dvorů, podpora třídících systémů, výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů, chemická recyklace odpadů, atd.).

Poskytované služby:

- Pomoc s vyhledáním výzev, které odpovídají aktuální potřebě konkrétního podniku/obce (vyhlášení prvních výzev je plánováno na jaro roku 2022).
- Formulace a konzultace projektového záměru.
- Zajištění zpracování projektové žádosti včetně povinných příloh, realizace výběrových řízení.
- Administrace projektů v realizaci.

Finanční zdroje v rámci dotačních prostředků pro potenciální projektové záměry směřují do těchto oblastí:

- OP PIK (OPTAK) Energetické úspory
- PRV (SZIF)
- OPŽP

3) Stakeholderi a partneři

Pardubický kraj

Skupina stakeholderů zapojená do realizace projektu CONDEREFF v Pardubickém kraji (obce v Pardubickém kraji, malé a střední podniky jež budou způsobilými žadateli z výzev Operačního programu Životní prostředí, případně Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost).

4) Časová osa

2021 - 2023

5) Náklady

100 000,- Kč/rok

0,2 úvazku ročně

6) Financování

RRA PK

7) Indikátory:

1 podaná žádost ročně obsahující téma uvedené výše

1 Konzultace měsíčně

1 Propagace na akcích pro odbornou veřejnost

3.1.2 Akce 2 – Vzdělávání, osvěta, poradenství

1) Relevance projektu

Množstevně největší část stavebních a demoličních odpadů tvoří kromě zemin odpady na minerální bázi, tj. zbytky betonu, cihel a kameniva, střešní tašky a keramika. V Katalogu odpadů (vyhláška č. 93/2016 Sb.) jsou to odpady z podskupin 1701 Beton, cihly, tašky a keramika, a také 1709 Jiné stavební a demoliční odpady. Jak se s tímto velkým objemem odpadů, které – pokud nejsou znečištěné nebezpečnými látkami - mají využitelný materiálový potenciál, vypořádat co nejefektivněji?

Jednou z elementárních věcí, která je nutná pro pochopení problematiky je edukace. Další akcí, která tak bude v rámci akčního plánu realizována bude zaměřena na šíření osvěty a vzdělání v oblasti nakládání se stavebními a demoličními odpady.

Napříč konsorciem partnerů jsou sdíleny dobré praxe, které jsou relevantní v rámci vzdělávání a osvěty veřejnosti, jako je např. *Catalogue of waste to be reused in construction* nebo *National ratios guide for construction and demolition waste in Spain*. Věříme, že rozšíření povědomí o této problematice v obcích a nebo na středních školách v Pardubickém kraji může mít vliv na zlepšení politického nástroje.

2) Akce

V rámci této akce se RRA PK zaměří na podporu vzdělávání a osvěty v oblasti environmentálních projektů s důrazem na projekty spojené s opětovným využitím stavebních a demoličních odpadů a modrozelenou infrastrukturou. Bude se jednat o poskytování konzultací a přednášek v obcích v Pardubickém kraji, kde bude kladen důraz především na šíření osvěty v rámci efektivního a šetrného využívání přírodních zdrojů, nápravy negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí, zmírňování a přizpůsobení se dopadům změny klimatu a účinné prevence a principech cirkulární ekonomiky obecně. Bude prezentován i Operační program Životní prostředí 2021 – 2027, kde budou představeny možnosti využití tohoto politického nástroje a dojde tak k jeho zlepšení.

Primární aktivitou budou semináře/workshopy, které budou probíhat v partnerských městech RRA PK, předpokládá se konkrétně ve vybraných regionech Pardubického kraje. Tyto akce

budou především pro potencionální žadatele z Operačního programu životní prostředí 2021 – 2027, tedy obce a budou zaměřeny na veřejnou infrastrukturu. Žadatel se dozví o možnostech, které poskytuje daný program (politický nástroj) a budou mu poskytnuty informace, jak danou žádost zpracovat, na co se zaměřit a na co být připraven pro správné podání žádosti. Výsledkem této aktivity, pak budou konkrétní připravení žadatelé v rámci politického nástroje Operačního programu životní prostředí 2021 – 2027, kteří budou moci realizovat své projekty, které svým obsahem korespondují s principy cirkulární ekonomiky.

Sekundární aktivitou bude osvěta na základních/středních školách v Pardubickém kraji v oblasti nakládání s pitnou vodou a s odpadní vodou. Předpokládají se workshopy pro žáky na základních školách. Jeden workshop bude v rozsahu 45 – 90 minut. Tématické workshopy budou zaměřeny individuálně dle dané cílové skupiny. Budou se skládat z teoretické části, praktické části a diskuze. Žáci si odnesou poznatky, jak významnou roli hraje recyklace stavebních a demoličních odpadů.

Z realizace projektu již má RRA PK zkušenosti s řadou odborníků v dané oblasti, kteří mohou danou agendu zaštiťovat. Jedná se například o systém EVVO (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta), který vede k osvojení znalostí, dovedností a návyků, utváření hodnotové hierarchie a životního stylu potřebného k ochraně životního prostředí ve smyslu zajištění udržitelného rozvoje v místním i globálním měřítku.

3) Stakeholdeři a partneři

Základní a střední školy na území Pardubického kraje. (Univerzita Pardubice).

Obce v Pardubickém kraji (obce v Pardubickém kraji, malé a střední podniky jež budou způsobilými žadateli z výzev Operačního programu Životní prostředí, případně Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost)

4) Časová osa

2021 – 2023.

5) Náklady

50 000,- Kč/rok

0,1 úvazku

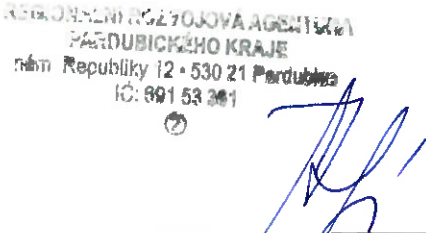
6) Financování

RRA PK, případné dotační tituly

1) Indikátory:

2 uspořádané akce za rok (možnost i online pořádání)

2 souhrnné zprávy z uspořádané akce

Datum	08.09.2021
Jméno	Mgr. Klára Štefančová, ředitelka RRA PK
Podpis	Razítko organizace

Datum	08.09.2021
Jméno	Miroslav Krčil, DiS., radní Pardubického kraje pro venkov, životní prostředí a zemědělství
Podpis	Razítko organizace